

Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ingrid Torsnes, 5557 2320

Vår dato
01.10.2015
Deres dato

Vår referanse
2015/11311 461.3
Deres referanse

Berendsen Tekstil Service AS, avd. Bergen
Lønningshaugen 5
5258 BLOMSTERDALEN

Rapport fra inspeksjon hos Berendsen Tekstilservice AS 1. september 2015

Rapportnummer: 2015.034.I.FMHO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Tom Bø
Tøger Tøssebro

Fra Fylkesmannen i Hordaland:
Britt Solheim
Ingrid Torsnes

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger fra inspeksjonen. Dersom vi ikke får melding om faktiske feil i rapporten innen to uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten endelig.

Fylkesmannen i Hordaland fant 4 avvik og har gitt 1 anmerkning innen følgende tema:

- Internkontroll
- Farlig avfall
- Kjemikalier
- Utslippskontroll

Avvikene og anmerkningen er nærmere omtalt fra side 3 og utover i rapporten.

Berendsen Tekstilservice AS må sende en skriftlig bekreftelse innen **1. februar 2016** på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere omtalt på side to.

Med hilsen

Britt Solheim
senioringeniør

Ingrid Torsnes
senioringeniør

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

Kopi til: Bergen kommune

1. Informasjon om virksomheten

Navn: Berendsen Tekstil Service AS avd. Bergen	Risikoklasse: 3
Besøks- og postadresse: Lønningshaugen 5, 5258 Blomsterdalen	
E-post: tb@berendsen.no	Telefon: 55 11 79 00
Kommune: Bergen	Organisasjonsnr.: 879 107 652
Bransjenr. (NACE-kode): 96.010	Eier (org.nr.): 930 151 246
Tillatelse sist oppdatert: 25.09.2012	Forrige tilsyn: 11.11.2009

2. Bakgrunnen for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere overholdelse av krav som er fastsatt i eller i medhold av produktkontrollloven og forurensningsloven med forskrifter.

Dette tilsynet ble gjennomført som en del av en landsdekkende aksjon med vaskeri- og renseribransjen. Målet med aksjonen er å kontrollere utslipp, håndtering av kjemikalier og farlig avfall, og samtidig sikre lik praksis for regulering av bransjen rundt om i fylkene.

Følgende hovedtema ble kontrollert:

- Internkontroll
- Lagring, bruk og substitusjon av kjemikalier
- Håndtering av farlig avfall
- Utslippskontroll

3. Oppfølging etter kontrollen

Virksomheten plikter så snart som mulig å rette opp avvikene som er omtalt i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må dere innen 1. februar 2016 sende en skriftlig tilbakemelding med dokumentasjon som viser hvordan avvikene er rettet, gjerne med bildedokumentasjon.

Varsel om tvangsmulkt

Dersom vi ikke får tilbakemelding med dokumentasjon på at avvikene er rettet innen **1. februar 2016**, vil Fylkesmannen fatte vedtak om tvangsmulkt, jf. forurensningsloven § 73.

Vedtaket vil gå ut på at tvangsmulkt må betales dersom Fylkesmannen ikke har fått skriftlig bekreftelse på at avvikene er rettet innen fristen.

En eventuell tvangsmulkt vil være på 50 000 kroner.

Virksomheten kan kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen innen to uker etter at denne rapporten er mottatt, jf. forvaltningsloven § 16.

4. Kontrollgebyr

Berendsen Tekstil Service AS skal betale gebyr for kontrollen, jf. forurensningsforskriften § 39-6. Virksomheten er plassert i risikoklasse 3 i tillatelsen. Dette betyr at dere skal betale 12 200 kroner for den gjennomførte inspeksjonen. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet.

5. Offentliggjøring

Denne rapporten vil være tilgjengelig for allmenheten via Fylkesmannen i Hordaland sin postjournal på www.fylkesmannen.no/hordaland, jf. offentlighetsloven.

6. Dokumentunderlag

- forurensningsloven § 7 om plikt til å unngå forurensning
- produktkontrollloven § 3 om aktsomhetsplikt og § 3a om substitusjonsplikt
- avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall
- internkontrollforskriften § 5
- tillatelse av 25. september 2012

Informasjon om regelverket finner dere på www.miljodirektoratet.no og www.regelhjelp.no.

Definisjoner

- **Avvik:** brudd på krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel brudd på krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene eller krav og vilkår fastsatt i tillatelsen eller dispensasjoner).
- **Anmerkning:** et forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse og miljø og som ikke er omfattet av definisjonen for avvik.

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1: Internkontrollen har mangler med hensyn til ytre miljø

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6 og 7

Kommentarer til regelverket:

Risikovurdering og rutiner

Virksomheten skal kartlegge risiko for forurensning for sin daglige drift. På bakgrunn av denne kartleggingen, må risiko vurderes. Det må utarbeides planer og tiltak for å redusere risikoen. Det må også etableres rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge brudd på miljøregelverket.

Avviket er basert på følgende observasjoner:

Virksomheten har etablert internkontroll, men denne har mangler når det gjelder ytre miljø.

Internkontrollsystemet er utarbeidet sentralt i Berendsen og virker litt for omfattende for avdelingen i Bergen. Det gjør det vanskelig å vedlikeholde, og det er heller ikke tilstrekkelig implementert lokalt.

Virksomhetens egenkontrollrapportering for 2014 viser at utslipp av følgende komponenter overskred grensene som er satt i tillatelsen: Tot-P, SS, Cu, Fe og Zn. Dette må tas med i risikovurderingen og registres som avvik.

Risikovurdering for ytre miljø med tilhørende handlingsplan er ikke oppdatert. Det er bl.a. ikke gjort risikovurdering av kjemikalielageret i fyrrommet, som har sluk i gulvet. Risikovurderingen inneholder ikke hvordan virksomhetens utslipp fra vaskeridriften påvirker resipienten/kommunalt nett.

Rutiner er ikke oppdatert. Dette gjaldt bl.a. rutine for farlig avfall. Her står det at Veolia henter avfallet, men det gjør de ikke lenger. Rutinen inneholder heller ikke beskrivelse av deklarerer av farlig avfall.

Avvik 2: Virksomheten har mangler ved håndtering av farlig avfall

Avvik fra: Avfallsforskriften §§ 11-12

Kommentarer til regelverket:

Levering og deklarerer av farlig avfall

Farlig avfall skal leveres til godkjent mottak minst en gang pr. år, dersom man genererer mer enn 1 kilo i året. Ved levering skal avfallet deklarerer. Deklarer er skal sikre forsvarlig videre håndtering. Deklarer er innebærer blant annet å fylle ut et deklarasjonsskjema fra Miljødirektoratet eller elektronisk deklarer er på www.avfallsdeklarer er.no

Avviket er basert på følgende observasjoner:

Virksomheten har levert farlig avfall men kunne ikke dokumentere leveringen i form av deklarasjonsskjema.

Avvik 3: Bedriften har mangelfull kjemikaliehåndtering

Avvik fra:

- Produktkontrollen § 3a
- Internkontrollforskriften § 5 punkt 7

Kommentarer til regelverket:

Substitusjonspikten

En bedrift er selv ansvarlig for å aktivt vurdere de kjemikaliene som brukes. Mindre skadelige alternativ skal velges hvis dette kan gjøres uten urimelig kostnad og ulempe. Vurderingene for substitusjon skal foreligge skriftlig.

Svanemerkede kjemikalier oppfyller strenge miljøkrav, og hvis man velger slike produkter har man oppfylt substitusjonspikten. Enkelte leverandører har tilsvarende "snille" produkter, men som ikke er svanemerket. Det er derfor ikke tilstrekkelig for en bedrift som bruker kjemikalier i sin virksomhet å henvise til miljøbevisste leverandører, og på den måten si at de har vurdert substitusjon. Substitusjonspikten ligger hos brukeren av kjemikaliene, og det er derfor brukeren/bedriften som må kunne dokumentere at de har vurdert substitusjon.

Avviket er basert på følgende observasjoner:

Manglende skriftlig dokumentasjon på substitusjonsvurderinger

Sentralt i konsernet er det gjennomført en overordnet vurdering av Berendsen Tekstil Service AS sine vaskekjemikalier og forpliktelser ovenfor substitusjonspikten. Det foreligger ikke

dokumenterte substitusjonsvurderinger på de enkelte vaskekjemikaliene som brukes ved vaskeriet i Bergen.

Avvik 4: Bedriften overholder ikke alle krav i utslippstillatelsen

Avvik fra: Utslippstillatelse av 25. september 2012

Utdrag av krav i utslippstillatelsen:

Det er et krav i utslippstillatelsen at det skal utarbeides et måleprogram. Fylkesmannen forventer at måleprogrammet:

- er basert på en grundig kartlegging av alle utslipp og variasjoner i utslippene (f.eks. ved forskjellige driftstilstander, ved unormale driftsbetingelser, når eventuelle rensanlegg er ute av drift og når produksjonsvolum eller råstoff endres)
- har et omfang som sikrer at resultatene gjenspeiler de faktiske utslippene
- beskriver hvilke standardmetoder som benyttes ved prøvetaking og analyse og angir usikkerheten ved de aktuelle metodene
- dokumenterer at andre metoder har like god kvalitet når det ikke er mulig å benytte standardmetoder
- beskriver hvilke akkrediterte metoder/laboratorier som benyttes når utslippsmålingene utføres av eksterne aktører
- beskriver hvordan måle- og beregningsprogrammet fastlegges, hvem som har ansvaret for utarbeidelse og ansvar for gjennomføring av programmet
- inngår i bedriftens internkontroll

Avviket er basert på følgende observasjoner.

Måleprogram

Virksomheten er i ferd med å etablere et utjevningsbasseng. Det er ikke utarbeidet et måleprogram i den forbindelse.

Overskridelser av utslippsgrensene

Det er overskridelser av utslippsgrensene i tillatelsen for enkelte komponenter.

Virksomheten har mangelfulle rutiner for å følge opp overskridelser av utslippsgrensene til vann. Det er ikke ført avvik på overskridelser av utslippsgrensene.

Kvalitetssikring av målingene

Prøvetaking av utslipp til vann utføres ikke etter anerkjente standarder. Virksomheten har ikke framlagt dokumentasjon på metoden som benyttes gir like gode og pålitelige resultater som anerkjent standard.

Prøvetaking av utslipp til vann er ikke tilstrekkelig kvalitetssikret.

8. Anmerkninger

Vi har gitt følgende anmerkning under inspeksjonen:

Anmerkning 1:

Virksomheten har etablert et sandfang ved avløp fra mattevasking. Det er ikke tatt prøver av sanden/slammet. Vi forutsetter at det blir tatt prøver av dette for å dokumentere innholdet, slik at det blir levert til mottak som er godkjent til å ta imot avfallet.

9. Andre forhold

Sikkerhetsdatablad

Noen av virksomhetens sikkerhetsdatablad var ikke oppdaterte. Vi vil opplyse om at nye krav til sikkerhetsdatablad gjelder i Norge fra 10. april 2013. Det er for eksempel innført nye faresymbol. Dette er gjennomført i forbindelse med Norges implementering av EUs kjemikalierregelverk REACH. Flere overgangsordninger gjelder. Dere må kontakte kjemikalieleverandørene deres, slik at dere er sikret oppdaterte sikkerhetsdatablad etter gjeldende regelverk.

Avfallsdeklarerer.no

I mai 2015 åpnet avfallsdeklarerer.no, det nye elektroniske systemet for deklarerer av farlig avfall. Nettsiden er den elektroniske erstatningen for det papirbaserte deklarasjonssystemet for farlig avfall. Det er for tiden en overgangsfase, men Miljødirektoratet har sendt sterke signaler om at papirdeklarerer i stor grad skal fases ut innen utgangen av året til fordel for det nye systemet på nett. Les mer på [Miljødirektoratets nettside](http://Miljodirektoratets.nettside).